چهره

ایران، بهشت سرمایه‌گذاری

حجت‌ا... عبدالملکی، دبیر شورای‌عالی مناطق آزاد: در مناطق آزاد هزینه مواد اولیه و انرژی بسیار پایین است و هزینه انرژی تقریبا یک دهم هزینه انرژی در سطح جهانی و هزینه نیروی کار تقریبا یک پنجم متوسط جهانی است که همین باعث می‌شود مناطق آزاد ایران بهشت سرمایه‌گذاری باشد.

حباب مسکن وجود دارد

عبدالجلال ایری، سخنگوی کمیسیون عمران مجلس: با این‌که قیمت‌ها در بازار مسکن کاهش داشته اما شاهدیم که حباب قیمت در بخش مسکن همچنان وجود دارد. باید با اتصال سکوهای فروش اینترنتی مسکن به سامانه‌های اطلاعاتی شرایطی را فراهم کنیم که آگهی‌های کاذب امکان درج و نمایش نداشته باشند.

مشکلات انحصاری بازار لوازم خانگی

ا...وردی دهقانی، عضو هیات رئیسه کمیسیون صنایع مجلس: انحصار در بازار لوازم خانگی باعث شده تجربه خودروسازی تکرار شود که افت کیفیت و افزایش قیمت را شاهد باشیم. بازار لوازم خانگی نباید انحصاری شود و تولیدکنندگان باید ملزم شوند برای جلب مشتری، کالای باکیفیت و با قیمت مناسب تولید کنند.

شبکه‌سازی جدید در بازار ارز

آیا ساختار ارزی تازه بانک مرکزی تاثیر مثبتی بر بازار دارد؟

محمد حسین علی‌اکبری
دبیر گروه اقتصاد

مرداد ماه امسال بود که بانک مرکزی مجوز فعالیت کانون صرافان ایران را به‌دلیل تخلفات گسترده در نظام ارزی باطل کرد. بانک مرکزی در آن زمان به تخلفات کانون صرافان اشاره و تصریح کرد: از مهم‌ترین تخلفاتی که به ابطال یا تعلیق مجوز فعالیت برخی از صرافی‌ها منجر شده است، می‌توان به خروج سرمایه صرافی، استفاده از حساب‌های شخصی در عملیات صرافی، عدم فعالیت طولانی‌مدت، عدم فروش ارز ظرف مهلت سه‌روز کاری، عدم ثبت عملیات صرافی در سامانه‌های بانک مرکزی، خودداری از خرید و فروش ارز، فعالیت بسیار کم و عدم ارائه اطلاعات مورد نیاز بازرسان بانک مرکزی اشاره کرد. از سوی دیگر بانک مرکزی سیاست‌های پولی و ارزی خود را تغییر داد و مسیرهای جدیدی را پیش گرفت. به عنوان مثال، جامعه صرافان جای کانون صرافان را در مبادلات ارزی گرفت، از این رو گزارشی تهیه کرده‌ایم که جزئیات آن در ادامه آمده است.

اواخر سال گذشته بود که بازار ارز با بحران روبه‌رو شد و قیمت هر دلار آمریکا به بیش از ۶۲ هزار تومان رسید. در آن زمان دولت تصمیم گرفت بخشی از تیم اقتصادی خود را ترمیم کند و با تغییر رئیس کل بانک مرکزی و رئیس سازمان برنامه و بودجه، سیاست ارزی کشور نیز دستخوش تغییرات شد. به طوری‌که محمدرضا فرزین در ساعات اولیه انتصاب خود در ساختمان شیشه‌ای میرداماد اعلام کرد، نرخ دلار برای واردات کالاهای اساسی ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان است و پس از آن سیاست تثبیت را اجرا کرد. همچنین در تابستان نیز برخورد با متخلفان ارزی شروع شد اما این برخورد نسبت به ادوار گذشته متفاوت بود. در دوره‌های گذشته پلیس یکی از ارکان مدیریت بازار ارز بود اما این بار بانک مرکزی با قوه قضاییه تفاهم‌نامه‌هایی امضا کردند تا روابط دو دستگاه به‌منظور مدیریت بخش ارز تقویت شود. بانک مرکزی در مرداد ماه تصمیم گرفت موافقت‌نامه تاسیس کانون صرافان را ابطال کند. اوایل دهه دوم مرداد بود که نرخ ارز دوباره روند افزایشی به خود گرفت اما بانک مرکزی برخوردهای خود را ادامه داد و متخلفان ارزی را به مراجع قضایی معرفی و همچنین مجوز فعالیت آنها را ابطال کرد. این اقدام باعث شد تا حدی متخلفان از بازار ارز فاصله بگیرند. حالا جامعه صرافان جای کانون صرافان را گرفته و آن‌طور که فعالان این صنف به خبرنگار ما گفته‌اند، شرایط بهتری را نسبت به قبل دارند اما منتظر اجرای سیاست‌های بانک مرکزی هستند تا نظر دقیق خود را اعلام کنند.

بانک مرکزی؛ رگولاتور پول و ارز

بهمن عبداللهی، عضو شورای پول و اعتبار در گفت‌وگویی که با جام جم داشت به نقش بانک مرکزی در مدیریت بازار ارز اشاره و تصریح کرد: ثبات ارزی در اقتصاد ایران به معنای پیش‌بینی پذیر بودن اقتصاد است و در شش ماهه گذشته روند ثبات در این بخش نشان داده تقاضا در بسیاری از بازارها کاذب بوده است.

به گفته وی، در اقتصاد ایران ارز محرک بازار است و اگر روند صعودی داشته باشد، کالاها نیز با افزایش قیمت مواجه می‌شوند و اگر روند ثابت را طی کند، مصرف‌کنندگان واقعی در بازار هستند. در نوسانات ارزی انتظارات تورمی افزایش می‌یابد از این رو بانک مرکزی تصمیم گرفته ثبات را از طریق بازار ارز منتقل کند. عبداللهی با بیان این‌که بانک مرکزی رگولاتور بازار پول است، تاکید کرد: بانک مرکزی به‌عنوان سیاست‌گذار اصلی در بازار پول و ارز با متخلفان این حوزه برخورد کرد.

به این صورت که صرافی‌های غیرمجاز با برخی روش‌های غیرقانونی مانند معاملات فردایی اقدام به نرخ‌سازی می‌کردند و در واقع قیمت فردا را نیز در اختیار داشتند. بانک مرکزی چند بار به کانون صرافان ایران هشدار داده بود اما آنها به اقدامات خود ادامه دادند تا کار به برخورد قهری کشید.

رئیس اتاق تعاون ایران توضیح داد: بانک مرکزی چاره‌ای جز انحلال کانون صرافان نداشت و اگر این اقدام صورت نمی‌گرفت، کنترل بازار ارز سخت‌تر بود.

وظیفه خطیر جامعه صرافان

وحید شقاقی شهری، عضو هیات علمی دانشگاه خوارزمی در گفت‌وگو با جام جم تصریح کرد: صرافان یک نهاد واسطه‌گر میان بانک مرکزی به‌عنوان سیاست‌گذار اصلی بازار پول و ارز و فعالان اقتصادی هستند و مشکل در این بخش می‌تواند به معضلات اقتصادی دامن بزند.

وی تاکید کرد: زمانی که یک کشور در تحریم است و سیاست‌های خاصی برای مدیریت یک بازار مهمی مانند ارز در نظر گرفته می‌شود، دستگاه‌های مرتبط با این موضوع باید همگام با تصمیم اتخاذ شده حرکت کنند؛ موضوعی که در عملکرد کانون صرافان ایران دیده نمی‌شد و همین مساله آنها را به سمت انحلال کشاند.

این اقتصاددان گفت: جامعه صرافان باید همه تلاش خود را به کار گیرد تا به بانک مرکزی در اجرای سیاست‌های ارزی کمک و دقیق و شفاف از دستورالعمل‌ها و ابلاغیه‌های نهاد بالادستی نیز تبعیت کند، بنابراین هرقدر جامعه صرافان با بانک مرکزی هماهنگ‌تر باشد، مدیریت ارزی توسط این بانک نیز آسان‌تر خواهد شد.

شقاقی شهری تصریح کرد: یکی از مواردی که در گذشته جای خالی آن در اقتصاد احساس می‌شد، بحث اقتدار نداشتن بانک مرکزی بود که ماحصل این موضوع مهم را در بی‌انضباطی نظام بانکی، گسترش قارچ‌گونه موسسات مالی و اعتباری، تخلفات مکرر نهادهای پولی و مالی به هم ریختگی شبکه بانکی کشور شاهد بودیم. به همین علت در طرح بانک مرکزی یکی از مهم‌ترین محورها، بحث تقویت اقتدار بانک مرکزی است.

برش

تصمیم جدید بانک مرکزی برای مدیریت ارز

اربعین امسال آزمونی برای مدیریت ارزی بانک مرکزی بود. در ادوار گذشته برای همه سفرها دلار پرداخت می‌شد که این موضوع نیاز به ارز دلار را زیاد می‌کرد اما امسال ارز دینار به زوار اربعین پرداخت شد. حالا محمدرضا فرزین اعلام کرده که قصد دارد دلار را از مبادلات غیرتجاری و سیاحتی نیز ببرد که این موضوع می‌تواند به هدف دولت در زمینه دلارزدایی کمک کند. آن طور که فرزین اعلام کرده از ماه‌ها قبل، منابع دیناری عرضه ارز اربعین زائران ایرانی در بزرگ‌ترین گردهمایی جهان فراهم و برای اولین بار نیز به‌جای ارزهای دلار و یورو از ارز کشور مقصد استفاده شد.

گزارش

سهام عدالت به جاماندگان می‌رسد؟

آن طور که وزیر اقتصاد اعلام کرده، تخصیص سهام عدالت به جاماندگان مستلزم طی مراحل تایید و تصویب در هیات دولت است. سال گذشته حدود ۳/۵ میلیون نفر به‌عنوان جاماندگان سهام عدالت شناسایی شدند و قرار بود به هرکدام از این افراد مبلغ ۱۰میلیون تومان سهام عدالت اختصاص پیدا کند اما رئیس سابق سازمان خصوصی‌سازی اعلام کرد تحقق این موضوع به ۳۵ هزار میلیارد تومان منابع نیاز دارد که چنین منابعی فعلا موجود نیست.

طبق تصویب‌نامه هیات وزیران قرار شد ۲ درصد سهام بانک ملت، ۳ درصد سهام بانک تجارت و ۲/۷ درصد سهام بانک صادرات مشمول این واگذاری شوند. البته به گفته رئیس سابق سازمان خصوصی سازی، منابع در نظر گرفته شده، آنچه را مورد نیاز سهام عدالت است، پوشش نمی‌دهد. موضوع تخصیص سهام عدالت به جاماندگان، مصوبه مجلس را دارد و در ماه‌های اخیر مورد تاکید نمایندگان مجلس قرار گرفته است.

تازه‌ترین خبر در این زمینه از سوی سید احسان خاندوزی، وزیر اقتصاد اعلام شده که گفته است مراحل تصویب و تخصیص سهام عدالت به جاماندگان باید از طریق هیات دولت طی شود.

وزیر امور اقتصادی و دارایی درباره زمان واریز سود سهام عدالت بیان کرد: پس از این‌که مجامع برخی شرکت‌های موجود در سبد سهام عدالت برگزار و تقسیم سود انجام شد به رئیس سازمان بورس می‌گوییم تا خیلی فوری از همه شرکت‌ها منابع را وصول و به حساب سهامداران واریز کند. حدود دو ماه قبل نیز معاون جدید واگذاری سهام و بنگاه‌های سازمان خصوصی‌سازی گفت: ترجیح سازمان خصوصی‌سازی و قانون‌گذار واگذاری سهام شرکت‌های بورسی به جاماندگان سهام عدالت است. سازمان خصوصی‌سازی در پیشنهادی که سال گذشته به دولت ارائه داد اعلام کرد سهام شرکت‌های بورسی را مد نظر دارد، امسال نیز پیشنهاد مذکور دوباره مطرح شده است.

طی چند سال گذشته با توجه به آزادسازی سهام عدالت، افزایش ارزش این سهام و همچنین افزایش قیمت سود آن، اخبار مربوط به سهام عدالت چه برای مشمولان و چه برای جاماندگان حائز اهمیت است. در این میان و با وجود آن‌که پرداخت سود سالانه سهام عدالت قاعده خاصی دارد و شناسایی و ثبت‌نام جاماندگان توسط مسئولان در حال پیگیری بوده و هنوز به نتیجه نرسیده است، بسیاری از افراد از طریق پیامک با پیام‌رسان‌های داخلی و خارجی سعی در فریب افراد دارند. موضوعی که مسئولان بارها درمورد آن هشدار داده و از مردم تقاضا کردند در این مورد هوشیار باشند.

پارس جنوبی چرا مهم است؟

برداشت گاز ایران در میدان گازی پارس جنوبی افزایش یافت

میدان گازی مشترک پارس جنوبی که در خلیج فارس و در آب‌های سرزمینی ایران و قطر واقع شده است، بزرگ‌ترین میدان گازی جهان است که ۷ درصد از ذخایر گاز دنیا و ۵۰ درصد از ذخایر گاز ایران را در بر گرفته‌است و ۷۰ درصد از گاز تولیدی کشور در این میدان تولید می‌شود. در این میدان ۳۸ سکوی فعال عملیاتی، یک سکوی اقامتی و یک بارج شناور اقامتی در دریا مستقر است. همچنین در این منطقه ۶۰۰۰ کیلومتر خط لوله از سکوهای ۳۸ گانه تا ساحل کشیده شده که حدود ۳۰۰۰ کیلومتر آن خط لوله گاز ترش و نزدیک به ۳۰۰۰ کیلومتر خط لوله گلایکول یا ضد یخی است که به آن گاز تزریق می‌شود.

یک‌سوم میدان پارس جنوبی در اختیار ایران است و دوسوم آن در جغرافیای کشور قطر قرار دارد. هرچند ایران از نظر مساحت، میزان کمتری از میدان را در اختیار دارد، اما از نظر میزان تولید لحظه‌ای از قطر پیشی گرفته است.

قطر بهره‌برداری از این میدان را بسیار زودتر از ایران آغاز کرده و به همین دلیل در تولید انباشته و کل از کشور ما جلوتر است.

ارزش محصولات فاز ۱۱، سالانه پنج میلیارد دلار برآورد شده و تولید حدود ۶۵۰ تا ۷۰۵ میلیون متر مکعب گاز در روز از نظر ارزش حرارتی و تولید هیدروکربن معادل تولید چهار تا ۴/۵ میلیون بشکه نفت خام در روز است. طرح توسعه فاز ۱۱ میدان پارس جنوبی از سال ۷۹ رقم خورد، اما تا سال‌ها بعد به دلیل بدعهدی‌های شرکت‌های خارجی در زمینه مشارکت در این طرح، مسیری پرفراز و نشیب را تا رسیدن به بهره‌برداری طی کرد.

مهر ۱۴۰۰، توسعه فاز ۱۱ به عنوان اولویت در دستور کار وزارت نفت قرار گرفت. آذر ۱۴۰۱، دکل حفاری well target 2 با هدف سرعت بخشیدن به حفاری در موقعیت نصب شد و در تیر ۱۴۰۲، سکوی C 12 جابه‌جا و در موقعیت B 11 نصب شد و در نهایت، ۶ شهریور با حضور رئیس جمهور افتتاح شد. محمدحسین متجلی، مدیرعامل شرکت نفت و گاز پارس که توسعه فازهای پارس جنوبی را برعهده دارد، از حضور مردم بوشهر در این مراسم به عنوان یک نقطه عطف یاد می‌کند.

جابه‌جایی سکوی ۱۲

سکوی C12 که در شرقی‌ترین نقطه مخزن واقع شده است، با افت تولید مواجه شده بود. به همین دلیل شرکت ملی نفت تصمیم به جابه‌جایی سکو گرفت.

حدود سه تا چهار سال لازم بود تا برای موقعیت B11، یک سکوی جدید طراحی و مهندسی و تجهیزات آن خریداری و نصب شود. به همین دلیل به جای ساخت یک سکوی جدید، از سکوی C12 استفاده شد و به این صورت در زمان صرفه‌جویی شد. اهمیت جلوگیری از هدررفت زمان در بهره‌برداری از یک میدان مشترک هنگامی بهتر درک می‌شود که بدانیم در صورت تعلل در بهره‌برداری، شریک از بهره بیشتری برخوردار خواهد شد. هر سکوی دریایی توسط یک خط دریایی ۳۲ اینچ به پالایشگاه خشکی (که به‌طور متوسط ۱۱۰ تا ۱۱۵ کیلومتر است) متصل می‌شود. برای اتصال سکوی C12 تا پالایشگاه فاز ۱۲ (که حدود ۱۲۰ کیلومتر خط لوله است)، از ظرفیت خط لوله C12 استفاده شد. با جابه‌جایی سکوی C12 و استفاده از ظرفیت خط لوله آن، غیر از جلوگیری از هدررفت زمان، حدود ۸۰۰ میلیون دلار صرفه‌جویی رقم خورد.

توان مهندسی ایرانی

نصب یک سکو در موقعیتی که چاه‌های زنده (چاه‌های در حال بهره‌برداری) در آن وجود دارد، نیازمند مهندسی بسیار دقیق است که به دست متخصصان ایرانی انجام شد.

پیش از این، همه سکوها در خشکی ساخته و توسط بارج به موقعیت نصب حمل می‌شدند. اما این بار متخصصان یک سکوی زنده (سکویی که از آن بهره‌برداری می‌شود) را از حالت بهره‌برداری خارج و وارد فرآیند قبل از راه‌اندازی کردند. وقتی سکویی ساخته می‌شود وارد فرآیند پیش‌راه‌اندازی و راه‌اندازی می‌شود، اما این بار همه فرآیندها معکوس شد؛ سکو از حالت زنده خارج و توسط شناور اوشنیک (که در اختیار شرکت تأسیسات دریایی است) حمل شد و در موقعیت B11 قرار گرفت. شرکت پتروپارس، به عنوان پیمانکار اصلی، مسئولیت توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی را بر عهده دارد.

همچنین شرکت نفت و گاز پارس (یکی از شرکت‌های تابعه شرکت ملی نفت ایران) مسئولیت انجام مطالعات مهندسی، ساختمان، نصب و راه‌اندازی همه فازهای میدان مشترک پارس جنوبی را بر عهده دارد. علاوه بر حفاری‌های لازم برای طرح توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی و انتقال سکوی C 12، تمام ۳۸ سکوی پارس جنوبی توسط شرکت‌های ایرانی راه‌اندازی شده است. در سال گذشته، با تولید روزانه ۷۰۵ میلیون متر مکعب، رکورد تولید گاز از این میدان به ثبت رسید که قرار است با طرح‌های توسعه فاز ۱۱ و خط ۱۶، این عدد افزایش یابد.

گزارش

اقتصاد جهان
گروگان سیاست‌های آمریکا

جهان، آمریکا را جامعه‌ای به‌شدت قطبی شده می‌بیند، در حالی‌که اجماع جدیدی در آن کشور بر سر «ناسیونالیسم اقتصادی» وجود دارد. این اصطلاح به دخالت دولت در اقتصاد و واگذار نکردن آن به سازوکارهای بازار آزاد می‌پردازد و این رویکرد فشل آمریکا، اقتصاد این کشور و بین‌الملل را ضعیف‌تر می‌کند.

یادآوری سال ۲۰۱۶ میلادی در تاریخ این کشور نشان می‌دهد بسیاری از مردم فهمیدند انتخاب دونالد ترامپ به عنوان رئیس جمهور این کشور، تحولی اجتماعی بر مبنای گرایش به تجارت آزاد است؛ سیاستی که پیشینیان ترامپ همچون رونالد ریگان، بوش پدر، بیل کلینتون، بوش پسر و باراک اوباما از آن استقبال می‌کردند. ناظران معتقدند تمایلات ترامپ در آن زمان مطابق استانداردها بود و وی با اعمال تعرفه بر واردات، از تولید محصولات آمریکایی حمایت می‌کرد. شاید کمتر کسی انتظار داشت این تحول تجاری با تردید فزاینده در زمینه ایده بازارهای آزاد همراه شود، چه رسد به این‌که دولت بایدن روند دور شدن آمریکا از تجارت آزاد را سرعت بخشد.

قانون کاهش تورم ۲۰۲۲ میلادی بایدن از این منظر قابل توجه است. این قانون به‌جای روند مقابله با تورم، ۳۷۰ میلیارد دلار معافیت‌های مالیاتی، کمک‌های بلاعوض و یارانه‌های هدفمند را برای تقویت بخش تولید آمریکا و مشابه آن را برای چپ‌های آمریکایی درنظر گرفت و هم‌زمان طرحی برای گذار به انرژی سبز ارائه کرد.

در این میان دولت بایدن عمدا و بدون عذرخواهی از بخش تولید، به‌دنبال تخصیص سرمایه و نیروی کار به بخش‌هایی از اقتصاد دولتی است و تمایلی برای تزریق آن به بازار ندارد. این رویکرد مورد حمایت قانون‌گذاران آمریکا قرار گرفت؛ برخی از آنها بر ضعف‌های اجتماعی سرپوش گذاشتند و در عین‌حال بر سیاست‌های اقتصادی اشتباه دولت بایدن اتفاق نظر داشتند.

دلایل این تحول گسترده به سمت ناسیونالیسم اقتصادی شامل نگرانی‌های امنیت ملی در زمینه مقابله با رقبای اقتصادی همچون چین، نگرانی در زمینه تغییرات آب و هوایی و تمایل به کمک به آمریکایی‌های طبقه کارگر می‌شود که همگان معتقدند بازنده اصلی این روند مغایر با جهانی شدن، آمریکا خواهد بود. در این میان اعتماد آمریکایی‌ها به توانایی بازار برای تخصیص کارآمد منابع از بین رفته است. پیامدهای بلندمدت این تحول برای اقتصاد این کشور و همچنین برای جهان بسیار وحشتناک خواهد بود.

سیاست معافیت‌های مالیاتی و اعطای یارانه برای محصولات ساخت آمریکا، دولت‌های سراسر جهان ازجمله انگلیس را برای اعطای یارانه‌های مشابه زیر فشار قرار می‌دهد. به‌عنوان نمونه، خودرو یکی از صنایع اصلی صادراتی در بریتانیاست و آمریکا در حال حاضر دومین بازار بزرگ خرید خودروست.

اگر اتحادیه اروپا و واشنگتن بر سر خودروهای برقی وارد تقابل شوند، انگلیس پس از برگزیت ممکن است خود را در حاشیه و ناتوان ببیند و قادر به تحمل هزینه‌های تحریم‌های تلافی‌جویانه نباشد. ما ممکن است در مراحل مقدماتی پذیرش ناسیونالیسم اقتصادی به‌وسیله آمریکا باشیم. اگر چنین باشد، غرب در حال اقدام جنون‌آمیز است، زیرا بدیهیات اقتصادی مرتبط با سال‌های ریاست‌جمهوری ریگان-کلینتون (رویکرد بازار آزاد) با مجموعه اولویت‌های ترامپ - بایدن جایگزین شده است. نتیجه نهایی آن، نه فقط آمریکای کمتر مرفه، بلکه جهانی از نظر اقتصادی تضعیف شده و فقیرتر است.

منبع: روزنامه «تلگراف»

خبرکوتاه

رشد ۵۲ درصدی صادرات زعفران

سخنگوی کمیسیون روابط بین‌الملل و توسعه تجارت خانه صنعت، معدن و تجارت ایران گفت: در پنج ماه نخست امسال ۸۱ هزار و ۵۲۱ کیلوگرم زعفران به ارزش ۸۸ میلیون دلار به ۴۷ کشور دنیا صادر شد که نسبت به مدت مشابه ۶۶ درصد در وزن و ۵۲ درصد در ارزش رشد داشته است.

سیدروح‌ا... لطیفی بیان کرد: از ابتدای امسال تا پایان مرداد بیش از ۸۱ هزار و ۵۲۱ کیلوگرم انواع زعفران به ارزش ۸۷ میلیون و ۹۹۰ هزار دلار به ۴۷ کشور صادر شده که متوسط ارزش صادراتی این محصول به ۱۰۸۰ دلار رسیده است.

وی افزود: مقصد اول صادرات زعفران ایران، در این مدت پنج ماهه کشور چین با خرید ۲۸ هزار و ۴۴۷ کیلوگرم به ارزش ۳۳ میلیون و ۳۲۷ هزار و ۶۹۱ دلار بود. سخنگوی سابق گمرک درخصوص سایر مقاصد صادراتی طلای سرخ ایران گفت: امارات با خرید ۱۹ هزار و ۱۱۶ کیلوگرم زعفران به ارزش ۲۱ میلیون و ۳۳ هزار دلار، اسپانیا با ۱۵ هزار و ۵۱۳ کیلوگرم به ارزش ۱۵ میلیون و ۹۲۵ هزار دلار، قطر با ۷۱۲۳ کیلوگرم به ارزش ۷/۱ میلیون دلار و افغانستان با ۵۵۸۳ کیلوگرم خرید زعفران به ارزش پنج میلیون و ۳۴۸ هزار دلار، مقاصد دوم تا پنجم صادرات زعفران ایران در پنج ماهه نخست امسال بودند.

وی افزود: ایتالیا با خرید ۲۳۰۴ کیلوگرم به ارزش یک میلیون و ۷۹۱ هزار دلار، عمان ۱۰۸۲ کیلوگرم به ارزش یک میلیون و ۴۷۳ هزار دلار، فرانسه ۹۰۷ کیلوگرم به ارزش ۹۱۷ هزار دلار، هند ۶۹۶ کیلوگرم به ارزش ۷۱۵ هزار دلار و کویت با ۶۲۹ کیلوگرم به ارزش ۶۴۳ هزار دلار مقاصد ششم تا دهم صادرات زعفران ایرانی از ابتدای فروردین تا پایان مرداد امسال بودند.